

**Збарзька централізована бібліотечна система
Відділ інформаційних технологій та
автоматизації бібліотечних процесів**

Вогонь скорботи в серці навіки!

*(до 85-річчя Голодомору в Україні
1932-33 років)*

**Рекомендаційний список
електронних ресурсів**

(станом на 25 жовтня 2018 року)

Збараж – 2018

УДК 03:94(477)

В 61

Упорядник:

В. Радовська, зав. відділом ІТ та АБП
Збаразької ЦБС

Комп'ютерний набір: В. Радовська

Відповідальна за випуск:

О. Бойко, директор
Збаразької ЦБС

**В 61 Вогонь скорботи в серці навіки! (До 85-річчя
Голодомору в Україні 1932-33 років) [Текст]:** реком.
спис. електр. ресурсів / Збараз. центр. бібл. сист., від.
ін-форм. технол. та автомат. бібл. процесів; упоряд.
В. Радовська. – Збараж: [б.в.], 2018. – с.

Рекомендаційний список електронних ресурсів включає перелік інтернет-ресурсів, що будуть корисними для вчителів та викладачів історії України, а також учням та студентам для кращого засвоєння навчальної програми.

Окремі розділи стануть в нагоді бібліотекарям, працівникам культури в організації літературних годин, вечорів пам'яті та інших масових заходів з нагоди відзначення цієї трагічної події.

Електронну версію видання можна переглянути за адресою: <http://www.zbarazh-library.com.ua/writen-webliograf.html>

УДК 03:94(477)

© Відділ інформаційних технологій та автоматизації
бібліотечних процесів, 2018

© Збаразька централізована бібліотечна система, 2018

**«Ні труни, ні хрестів
І ні тризни!
Прямо в яму,
На віки-віків!
Чорна сповідь
Моєї Вітчизни**

І її затамований гнів»

А. Листонад

Голод... Це страшне слово повертає нас у далекі 1932-1933 роки. Український народ у смутку і скорботі доземно схиляє голови, вшановуючи пам'ять мільйонів його жертв, засуджуючи творців цієї чорної сторінки в історії України.

Відкриті архівні документи ще і ще раз засвідчують, що авторами геноциду, штучного голодомору, фізичного знищення народу стали тодішня правляча влада, радянський політичний режим.

Мапа головних районів голоду в СРСР. Що густіше штрихування – тим сильніше розміри лиха. А – райони споживчої смуги, В – райони виробничої смуги.

Голодомор 1932-1933 років – акт геноциду українського народу, організований керівництвом ВКП(б) та урядом СРСР у 1932-1933 роках шляхом створення штучного масового голоду, що призвів до смерті від голоду 3,941 млн безпосередньо та склав 6,122 млн втрат ненародженими. людських втрат у сільській місцевості на території Української СРР та Кубані, переважну більшість населення якої становили українці. Викликаний свідомими і цілеспрямованими заходами вищого керівництва Радянського Союзу й Української СРР на чолі зі Сталіним, розрахованими на придушен-

ня українського національно-визвольного руху і фізичного знищення частини українських селян.

Спланована конфіскація врожаю зернових та усіх інших продуктів харчування у селян представниками радянської влади впродовж Голодомору 1932-33 років безпосередньо призвела до вбивства селян голодом у мільйонних масштабах, при цьому

Жертви голоду. Харківщина, 1933 рік

радянська влада мала значні запаси зерна в резервах та здійснювала його експорт за кордон під час Голодомору, забороняла та блокувала виїзд голодуючих поза межі Української СРР, відмовлялася приймати допомогу для голодуючих з-за кордону. Попри те, що дії представників сталінської влади, які спричинили смерть людей голодом, кваліфікувалися згідно з нормами тогочасного радянського кримінального законодавства як вбивство, причини цього масового злочину ніколи в СРСР не розслідувалися та ніхто з можновладців, причетних до злочину, не поніс покарання при тому, що навіть найвище керівництво СРСР, включаючи Сталіна, знало про факти загибелі людей від голоду.

Упродовж десятиліть масове вбивство людей штучним голодом не лише навмисно замовчувалося радянською владою, а й взагалі заборонялося про нього будь-де згадувати.

Фотодокументів, які б підтверджували факт голоду, майже не збереглося. Вони були знищені каральними органами, як і ті, хто їх зробив. Збереглося лише близько 20 фотографій австрійського інженера А. Вінерберга, якому це вдалося

зробити під величезною загрозою для власного життя.

У 30-х роках радник прем'єр-міністра Англії по міжнародних питань Гарет Джонс відвідував східну Україну, консультиуючи радянський уряд з питань індустріалізації. У Харкові та Донецьку він бачив на вулицях вмираючих від голоду людей, трупи, які ніхто не прибирав.

Завдяки фотографіям Гарета Джонса світ дізнався про трагедію в Україні, фото Голодомору були надруковані в американських і британських газетах.

У своїх нотатках Гарет писав: «Коли ви їдете на Полтаву, ви бачите сотні порожніх хат. У селі на 300 будинків тільки в сотні будуть люди, решта вимерли».

Після публікації фотографій в західних ЗМІ 6 британських інженерів, що працювали в СРСР, були звинувачені в шпигунстві і заарештовані. З них вибили свідчення, що «все, що пише Гарет Джонс – брехня».

Сам Гарет був звинувачений в шпигунстві, йому заборонили в'їзд до СРСР.

Смуток огортає душу, коли вчитуєшся й осмислюєш рядки архівних документів, вислуховуєш сповнені печалі розповіді очевидців Голодомору, штучно створеного в Україні. Але правду про це повинні знати всі, якою б гіркою вона не була.

Історики і демографи ще й досі сперечаються щодо кількості жертв голодомору, називаючи різні дані – від 3 до 10 мільйонів. Найвірогідніше, враховуючи матеріали перепису населення 1937 р., втрати населення внаслідок повного фізичного виснаження, тифу, кишково-шлункових отруєнь, канібалізму, репресій, самогубств на ґрунті розладу психіки та соціального колапсу становили на теренах України близько 7 мільйонів осіб. Всеосяжність цієї національної катастрофи можна збагнути лише глибиною внутрішнього потрясіння кожного, хто вважає себе цивілізованою людиною. Голодне лихоліття, яке охопило адміністративні райони з населенням понад 40 млн. осіб і тривало майже два роки, явище не стихійне, а цілком рукотворне.

Глибокий слід, залишений Голодомором 1932-1933 рр. в історії України, накладається на слід від інших трагедій, що випали на долю українського народу у ХХ ст. Громадянська війна і голод 1921-23 років, репресії 1937-1938 років, війна 1941-45 рр., німецька окупація і Голокост, голод 1946-1947 рр. Однак, якщо потрібно і взагалі можливо зважити наслідки багаторазових потрясінь, гуманітарні наслідки Голодомору не зрівняються ні з чим.

За антиукраїнською спрямованістю та масштабністю застосування, голод 32-33 рр. виявився найжахливішою зброєю масового знищення та соціального поневолення селянства, якою скористався комуністичний режим в Україні.

Народ України пам'ятає сторінки свого життя, але з часом відійдуть у небуття свідки тих трагічних подій Великого Голодомору. А тому варто робити все, щоб їх нащадки, особливо молодь, знали про ті лихоліття, свято берегли їх у своїй пам'яті в ім'я того, щоб таке страшне минуле ніколи не повторилось.

Голодомор 1932-1933 років в Україні назавжди залишиться в нашій пам'яті, як одна з найстрашніших сторінок минулого, тому що пам'ять – це нескінченна книга, в якій записано все життя: і життя людини, і життя країни.

Голодомор

Ти кажеш не було голодомору?
І не було голодного села?
А бачив ти в селі пусту комору,
З якої зерно вимили до тла?
Як навіть вариво виймали з печі
І забирали прямо із горшків,
Окрайці виривали з рук малечі
І з торбинок нужденних стариків?
Ти кажеш, не було голодомору?
Чому ж тоді, як був і урожай,
Усе суціль викачували з двору.
– Гребі, нічого людям не лишай!..
Я бачив сам у ту зловісну пору
І пухлих, і померлих на шляхах.
І досі ще стоять мені в очах...
А кажеш – не було голодомору!

Д. Білоус

Голодомор 1932-33 років: відомі й невідомі сторінки

10 фактів про Голодомор [Електронний ресурс] // BBC. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/science/2013/11/131120_holodomor_10_facts_ko, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 26.10.2018.

5 важливих фактів про Голодомор в Україні [Електронний ресурс] // Твоє місто. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: http://tvoemisto.tv/news/5_vazhlyvyh_faktiv_pro_golodomor_v_ukraini_67397.html, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. рос. – Опис зроблено: 26.10.2018.

Баковецька, О. Голодомор 1932-33 років – регіональний аспект (на матеріалах Баштанського району Миколаївської області) [Електронний ресурс] / О. Баковецька // Політологія. Бібліотека. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://politics.ellib.org.ua/pages-4797.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. рос. – Опис зроблено: 27.10.2018.

Визнання в світі Голодомору актом геноциду [Електронний ресурс] // Меморіал жертв Голодомору. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://memorialholodomor.org.ua/holodomor/genocide/act>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос., англ. – Опис зроблено: 25.10.2018.

Голодомор 1932-1933 рр. [Електронний ресурс] // Історія України. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2010-2018. – Режим доступу: <https://histua.com/istoriya-ukraini/novitnij-chas/golodomor-1932-1933>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. рос. – Опис зроблено: 26.10.2018.

Голодомор 1932-1933 рр. [Електронний ресурс] // Меморіальний музей тоталітарних режимів «Територія Терору». – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: <http://territoryterror.org.ua/uk/history/1919-1939/ussr/srsr5/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос., англ. – Опис зроблено: 26.10.2018.

Голодомор 1932—1933 рр. в Україні, його причини та наслідки [Електронний ресурс] // Навчальні матеріали онлайн. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2010-2018. – Режим доступу: <https://pidruchniki.com/16320716/istoriya/golodomor-1932-1933-ukrayini-yogo-prichini-naslidki>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 26.10.2018.

Голодомор 1932-1933: що ми знаємо про цю трагедію [Електронний ресурс] // Znaj.ua. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2015-2018. – Режим доступу: <https://znaj.ua/history/golodomor-1932-1933-sho-my-znayemo-pro-cyu-tragediyu>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Опис зроблено: 25.10.2018.

Голодомор 1932-33 років – найбільша історична катастрофа України ХХ ст. [Електронний ресурс] // UaModna. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://uamodna.com/articles/golodomor-1932-33-rokiv-naybiljsya-istorychna-katastrofa-ukrayiny-hh-st/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 26.10.2018.

Голодомор 1932-33 років охоплював понад 22 мільйони людей – Марочко [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2010-2018. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/25177426.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 26.10.2018.

Голодомор 1932-33 років: цифри та факти [Електронний ресурс] // Посольство України в Канаді. – Електрон. текстові

та граф. дані. – [Україна], 2012. – Режим доступу: <https://canada.mfa.gov.ua/ua/ukraine-%D1%81%D0%B0/holodomor-remembrance/holodomor-numbers-facts>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.10.2018.

Голодомор в Україні (1932—1933) [Електронний ресурс] // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96_\(1932%E2%80%941933\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80_%D0%B2_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96_(1932%E2%80%941933)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 26.10.2018.

Голодомор в Україні 1932-1933: найстрашніші факти [Електронний ресурс] // Znaj.ua. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2015-2018. – Режим доступу: <https://znaj.ua/society/golodomor-v-ukrayini-1932-1933-najstrashnishi-fakty>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Опис зроблено: 25.10.2018.

Жах голоду: заборонені фото Голодомору 1932-1933 років в Україні [Електронний ресурс] // Politeka. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2014-2018. – Режим доступу: <https://politeka.net/ua/news/541848-uzhas-goloda-zapreshennye-foto-golodomora-1932-1933-v-ukraine/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.10.2018.

Причини Голодомору 1932-33 років [Електронний ресурс] // Радіо Свобода. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2010-2018. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/1338792.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 26.10.2018.

Книги про Голодомор у мережі Інтернет

Барка, В. Жовтий князь [Електронний ресурс] / В. Барка // УкрЛіб. Бібліотека української літератури. – Електрон. текстові дані. – [Росія], 2000-2018. – Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=49>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 26. 10.2018.

Василенко, В. Голодомор 1932–1933 років в Україні як злочин геноциду. Правова оцінка [Електронний ресурс]: роман / В. Василенко // E-reading. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: https://www.e-reading.club/bookreader.php/1001117/Vasilenko_Volodimir_-_GOLODOMOR.html, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос., англ. – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Голодомор 1932-1933 років на Веселівщині [Електронний ресурс] // Державний архів Запорізької області. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2009-2018. – Режим доступу: <http://archivzp.gov.ua/images/golodomor/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%20%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D1%96%20%D0%B6%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B2%20%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%B0.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Аналог друк. вид. (*Голодомор 1932-1933 років на Веселівщині* / Веселівська райдержадміністрація Запорізької області. – Мелітополь: Люкс, 2008. – 79с.). – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Голодомор 1932-1933: запорізький вимір [Електронний ресурс] // Державний архів Запорізької області. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2009-2018. – Режим доступу: http://archivzp.gov.ua/images/golodomor/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%2032-33_%D0%97%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B7%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%B2%D0%B8%D0%BC%D1%96%D1%80.pdf, віль-

ний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Аналог друк. вид. (*Голодомор 1932-1933: запорізький вимір* / Запорізька обласна державна адміністрація, Запорізький національний університет Державний архів Запорізької області; ред. кол.: Турченко Ф.Г., Чабаненко В.А. та ін. – Запоріжжя: Просвіта, 2008. – 320 с.). – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Голодомор 1932-33 років [Електронний ресурс]: [огляд літератури] // Бібліотека Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://dspu.edu.ua/biblioteka/archives/3927>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Голодомор на Якимівщині 1932-1933 років. Кризь призму документів, фактів, спогадів [Електронний ресурс] // Державний архів Запорізької області. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2009-2018. – Режим доступу: <http://archivzp.gov.ua/images/golodomor/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%AF%D0%BA%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%B2%D1%89%D0%B8%D0%BD%D1%96.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Аналог друк. вид. (*Голодомор на Якимівщині 1932-1933 років. Кризь призму документів, фактів, спогадів* / Якимівська райдержадміністрація. – Якимівка: Поліград, 2008. – 164 с.). – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Голодомори на Запоріжжі 1921-1923 рр, 1932-1933 рр., 1946-1947 рр. [Електронний ресурс]: статті, документи, спогади // Державний архів Запорізької області. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2009-2018. – Режим доступу: <http://archivzp.gov.ua/images/golodomor/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%20%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%82%D0%B0.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Аналог друк. вид. (*Голодомори на Запоріжжі 1921-1923 рр, 1932-1933 рр., 1946-1947 рр.:*

статті, документи, спогади // Спокута: Альманах № 8-9 / Обл. ред. кол.: Фролов М.О., Клепаков О.О., Ребро П.П., Тедеев О.С. та ін. – Запоріжжя: Дніпровський металург, 2008. – 520 с.). – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Доляк, Н. Чорна дошка [Електронний ресурс]: роман / Н. Доляк // Читиво. Електронна бібліотека. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Doliak_Natalka/Chorna_doshka.pdf, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Аналог друк. вид. (*Доляк, Н. Чорна дошка*: роман / Н. Доляк; передм. В. Гранецької. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. – 368 с.). – Опис зроблено: 26. 10.2018.

Колективізація і голод на Україні: 1929-1933. Збірник матеріалів і документів [Електронний ресурс] / упоряд. Г.М. Михайличенко, Є.П. Шаталіна // Офіційний веб-портал Державної архівної служби України. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Sections/Famine/Publicat/Fam-kolekt.php>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Аналог друк. вид. (*Колективізація і голод на Україні: 1929-1933. Збірник матеріалів і документів* / АН України. Інститут історії України та ін.: Упоряд.: Г.М. Михайличенко, Є.П. Шаталіна; Відп. ред.: Кульчицький С.В. – Київ: Наукова думка, 1992. – 736 с.). – Опис зроблено: 26. 10.2018.

Коли катом був голод. Голодомор 1932-1933 років на Мелітопольщині [Електронний ресурс] // Державний архів Запорізької області. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2009-2018. – Режим доступу: <http://archivzp.gov.ua/images/golodomor/%D0%9A%D0%BE%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BC%20%D0%B1%D1%83%D0%B2%20%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Аналог друк. вид. (*Коли катом був голод . Голодомор 1932-1933 років на Мелітопольщині* / КП «Студія «Мелітопольський район» Мелітопольської районної ради. – Запо-

ріжжя: Запоріжжя, 2008. – 207 с.). – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Кононович, Л. Тема для медитації [Електронний ресурс] / Л. Кононович // Електронна бібліотека RuLit. – Електрон. текстові дані. – [Росія], 2011-2018. – Режим доступу: https://www.rulit.me/programRead.php?program_id=359241&page=1, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. // Бесплатная библиотека «БУКВА». – Електрон. текстові дані. – [Росія], 2018. – Режим доступу: <https://bukva.mobi/leonid-kononovich-tema-dlya-meditaci%dl%97.html?page=1&submit=%D0%BE%D0%BA>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Кушніренко, І.К., Жилінський, В.І. Кушніренко, І.К., Жилінський, В.І. Голод і репресії на Гуляйпільщині [Електронний ресурс]: історико-документальне дослідження / І.К. Кушніренко, В.І. Жилінський // Державний архів Запорізької області. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2009-2018. – Режим доступу: <http://archivzp.gov.ua/images/golodomor/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%20%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D1%96%20%D0%B6%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B2%20%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%D0%B0.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Аналог друк. вид. (**Кушніренко, І.К., Жилінський, В.І. Голод і репресії на Гуляйпільщині: історико-документальне дослідження / І.К. Кушніренко, В.І. Жилінський.** – Запоріжжя: Дніпровський металург, 2008. – 284 с.). – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Національна книга пам'яті жертв голодомору 1932-1933 років в Україні [Електронний ресурс] // Меморіал жертв Голодомору. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://memorialholodomor.org.ua/holodomor/national-book-of-memory>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос., англ. – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Самчук, У. Марія. Хроніка одного життя [Електронний ресурс]: роман / У. Самчук // Читиво. Електронна бібліотека. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://shron1.chtyvo.org.ua/Samchuk/Maria.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Аналог друк. вид. (**Самчук, У. Марія. Хроніка одного життя**: роман / У. Самчук. – К.: Рад. письменник, 1991. – 190 с.). – Опис зроблено: 26. 10.2018.

Список книг та публікацій до 85-х роковин Голодомору 1932-1933 років в Україні [Електронний ресурс] // Бібліотека УДХТУ. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2016-2018. – Режим доступу: <https://biblioteka.udhtu.edu.ua/2017/09/22/%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA-%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3-%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9-%D0%B4%D0%BE-85-%D1%85-%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 25.10.2018.

Тимофєєв, В. Неоголошена війна (спогади свідків, архівні документи та роздуми сучасника про голодомор 1932-1933 років) [Електронний ресурс] / В. Тимофєєв // Державний архів Запорізької області. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2009-2018. – Режим доступу: <http://archivzp.gov.ua/images/golodomor/%D0%9D%D0%B5%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос. – Аналог друк. вид. (**Тимофєєв, В. Неоголошена війна (спогади свідків, архівні документи та роздуми сучасника про голодомор 1932-1933 років.)** / В. Тимофєєв– Тернопіль: Збруч, 1993. – 134 с.). – Опис зроблено: 28. 10.2018.

Сценарій масових заходів та методичні поради присвячені Голодомору в Україні

«Вогонь скорботи в серці на віки!» [Електронний ресурс]: сценарій мітингу-реквієму до Дня пам'яті жертв Голодомору / Херсонський обласний Палац культури // Просвіта Херсонщини. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2007-2018. – Режим доступу: <http://prosvita-ks.co.ua/vogon-skorboty-v-serci-na-viky-scenariy-mityngu-rekviyemu-do-dnya-pamyati-zhertv-golodomoru>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

«Голодомор – 1932-1933 років – біль серця всієї України» [Електронний ресурс]: виховний захід // Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2015/11/gm.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

Голодомор 1932-1933 років [Електронний ресурс]: повний урок // Edufuture.biz. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2008-2018. – Режим доступу: <http://edufuture.biz/index.php?title=%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%201932-1933%20%D0%BE%D0%BA%D1%96%D0%B2.%20%D0%9F%D0%BE%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

«Голодомор: зернятко надії» [Електронний ресурс]: інтерактивний урок пам'яті // Класна оцінка. Освітній портал. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2009-2018. – Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/golodomor-zernyatko-nadiyi---interaktivnii-urok-pa.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

Збірник сценаріїв [Електронний ресурс] / підгот. М.І. Писарчук // Теробовлянська центральна районна бібліотека. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://www.terebovlia-biblioteka.edukit.te.ua/Files/%D0%91%D1%80%D0%BE%D1%88%D1%83%D1%80%D0%B0%20%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

Іванович, Г.М. Схилю голови в скорботі... Присвячується жертвам Голодомору 1932-1933 рр. [Електронний ресурс]: [сценарій] // Шкільне життя. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2012-2018. – Режим доступу: <https://www.schoollife.org.ua/892-2018/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 31.10.2018.

«Людської пам'яті мости...» (до Дня пам'яті жертв Голодомору) [Електронний ресурс]: сценарій заходу // Ковтунівський навчально-виховний комплекс Золотоніської районної ради Черкаської області. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2009. – Режим доступу: [http://kovtuny.net.ua/school/to the teachers/directory of files/extracurricular-activity/scenarij-zaxodu-lyudsko%D1%97-pamyati-mosti-do-dnya-pamyati-zhertv-golodomoru/](http://kovtuny.net.ua/school/to%20the%20teachers/directory%20of%20files/extracurricular-activity/scenarij-zaxodu-lyudsko%D1%97-pamyati-mosti-do-dnya-pamyati-zhertv-golodomoru/), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

Найстрашніший злочин в історії людства – Голодомор. 85 – трагічному тридцять другому [Електронний ресурс]: метод.-бібліограф. поради // Збараз. централіз. бібл. система. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://zbarazh-library.com.ua/writen/expert/golodomor.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Аналог друк. вид. (**Найстрашніший злочин в історії людства – Голодомор. 85 – трагічному тридцять другому**: метод.-бібліограф. поради / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліограф. від.; уклад. Л. Буряк. – Збараж: [б.в.], 2017. – 20 с.). – Опис зроблено: 30. 10.2018.

«Пам'ять вічна...» [Електронний ресурс]: сценарій загальношкільної лінійки присвяченої пам'яті жертв голодоморів / підгот. В. Кулінська // Ерудит.нет. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://erudyt.net/vixovni-zaxodi/holodomor/stsenariji-do-dnya-pamyati-zhertv-holodomoru-pamyat-vichna.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

Савченко, О. «Пам'ять голоду, пам'ять серця» [Електронний ресурс]: сценарій / О. Савченко // Центр культури и искусства. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2011-2018. – Режим доступу: <http://www.cultura.kh.ua/ru/materiali/2498-stsenarij-pamjat-golodu-pamjat-sertsja>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр., рос., англ. – Опис зроблено: 30.10.2018.

Сценарій до дня вшанування жертв голодомору «Україна пам'ятає, світ визнає» [Електронний ресурс] / підгот. В. Кулінська // Корецька центральна районна бібліотека. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2010-2018. – Режим доступу: http://bibl.korets.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=193:-l-r&catid=43:2011-03-29-09-44-00&Itemid=59, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

Сценарій і презентація до дня вшанування жертв голодомору 1932-1933 років [Електронний ресурс] // Ерудит.нет. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://erudyt.net/vixovni-zaxodi/holodomor/stsenarij-do-dnya-vshanuvannya-zhertv-holodomoru.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

Сценарій проведення історико-літературного вечора пам'яті жертв голодомору [Електронний ресурс] // Березанська центральна районна бібліотека ім. Т. Шевченка. – Електрон. текстові дані. – [Україна], 2015. – Режим доступу: <http://lib.ber.te.ua/doc/4.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 30.10.2018.

Фільмографія та презентації

«А свіча й молитва – окрасць для забулених душ» [Електронний ресурс]: перегляд літератури до 80-ї річниці жертв Голодомору: [відео] // YouTube. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=IFt97wW1Cac>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 31.10.2018.

Holodomor in Ukraine 1932-33 / Голодомор в Україні 1932-33 [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=x9NAR4hijyo>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 31.10.2018.

Великий Голод (2005) [Електронний ресурс]: [документальний фільм] // YouTube. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2011. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?time_continue=31&v=XYcw_-80bas, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 1.11.2018.

Вірш про голодомор в Україні (1921-1923, 1932-1933 років) 22.11.2014 [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2014. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=wA6COHu2GJK>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 31.10.2018.

Гірки жнива [Електронний ресурс]: [художній фільм] // 1+1. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://1plus1.ua/1plus1video/gorkaya-zhatva-girki-zhniva>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 1.11.2018.

Голод 33 року. Моторошний фільм про трагедію українського народу [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. 24 Канал. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Gb3ep0jY>

dT4, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 31.10.2018.

Голод-33 / Famine-33 (1991) Sub Eng | Екранізація повісті Василя Барки [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. Аудіокнига.UA. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=jvs_Co3Hi-0, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 1.11.2018.

Голодомор 1932-1933 років [Електронний ресурс]: презентація // Національний університет біоресурсів і природокористування України. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <http://nubip.edu.ua/sites/default/files/u123/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%80%20-15%20-%20%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%8F.pdf>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 29.10.2018.

Голодомор 1932-33рр. на Луганщині. Закляття безплем'ятства [Електронний ресурс]: [документально-публіцистичний фільм] // YouTube. Golden Lion. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2011. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=txafj6TnrZQ>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 1.11.2018.

Голодомор в Україні 1932-1933 років. Людський вимір трагедії [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. Академія Української Преси. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=jEshQUBB298>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 31.10.2018.

Голодомор на екрані – 5 фільмів про страшну трагедію [Електронний ресурс]: [відео] // Gazeta.ua. – Електрон. текстові та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <https://gazeta.ua/articles/history/golodomor-na-ekrani-5-filmiv-pro-strashnu-tragediyu/736066>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 31.10.2018.

Голодомор. 33-й. Свідчення очевидців [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2011. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Ub80TthjBoo>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 1.11.2018.

Д/ф «Голодомор 1932-1933 рр. Постгеноцидний синдром» [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. UA: Перший. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2015. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=bHFO_8ctHSY, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 1.11.2018.

Жорна / Жернова / Stone Mill (2008) [Електронний ресурс]: [спогади людей, які пережили Голод]: [відео] // YouTube. RadianskaUkraina. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2011. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?time_continue=462&v=2mMATKQk2Gg, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 31.10.2018.

Окупація – Голодомор [Електронний ресурс]: [відео з віковим обмеженням] // YouTube. KanalPIKTV. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?time_continue=72&v=PTzF3IQPRIE, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: рос. – Опис зроблено: 1.11.2018.

Пам'ять людська не забуде повік [Електронний ресурс]: [відеопрезентація] // YouTube. Збараж ЦБС. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Zb9jPZrZYh8&t=125s>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 1.11.2018.

Презентація про голодомор [Електронний ресурс]: презентація // YouTube. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2014. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=6XJRP9ZeHOg>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 1.11.2018.

Про причини Голодомору 1932-33 років в Україні. Соціальний фактор (26.11.16) [Електронний ресурс]: [відео] // YouTube. Закарпатська філія ПАТ НСТУ Тиса-1. – Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=6Jcsm4RKvTA>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 31.10.2018.

Фільм «Маленьке життя» [Електронний ресурс]: [художній фільм] // YouTube.– Електрон. текстові. та граф. дані. – [Україна], 2014. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Eka2qCr7JUE>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова: укр. – Опис зроблено: 1.11.2018.

